

Kolaps výplaty dávek. Milionům příjemců opět hrozí, že peníze od státu dostanou se zpožděním

Firma vypnula systém bez varování

Trestní oznámení, zatýkání i zásah antimonopolního úřadu. „Interní reformu“ systému dávek na ministerstvu práce zjevně nevzali za správný konec.

PRAHA Prapočátek dnešního stavu na ministerstvu práce a sociálních věcí je nutné hledat v roce 1993, kdy tehdejší ministr práce Jindřich Vodička (ODS) na MPSV přivedl firmu OKsystem.

Firma od té doby pro resort zajišťovala prakticky všechny klíčové IT aplikace. MPSV na splátku zajišťovalo společnosti OKsystem až 80 procent obratu.

Firma na ministerstvu přežila několik vlád i ministrů. Traduje se, že někteří z šéfů resortu měli v plánu tento letitý vztah rozetnout, ale nikdo na to nenašel odvahu.

Zlom přišel až ve chvíli, když se vládní funkce ujal Jaromír Drábek a s sebou si přivedl jako prvního náměstka Vladimíra Šišku. Tato dvojice chtěla kromě avizované změny sociálního a penzijního systému také reformovat prakticky celé ministerstvo včetně IT systémů.

Nicméně při pohledu zpět je evidentní, že celá „interní reforma“ nebyla vzata za správný konec. Zejména se to projevilo při opouštění systémů společnosti OKsystem. Tehdejší vedení ministerstva tvrdilo, že se neúspěšně pokusilo se společností OKsystem vyjednat řadu změn. Údajně největší neshoda paňovala kolem cen. Proto se sáhlo k plánu B, tedy k sehnání nového dodavatele infrastruktury.

První kámen úrazu byl již ve způsobu výběru samotného dodavatele. Místo aby ministerstvo vypsalo klasické výběrové řízení, rozhodlo se připojit k rámcové smlouvě mezi státem a společností Fujitsu z roku 2008. Fujitsu si následně vy-

brala vlastní subdodavatele a zahájila přípravu nových systémů. Ty se lišily zejména uspořádáním.

Zatímco OKsystem vytvořil decentralizovaná řešení, která spočívala v tom, že pro každou dávkou byla vytvořena zvláštní aplikace s vlastní databází, Fujitsu zvolila model, kdy všechna data dávkových systémů mají být uchovávána na jednom místě a příslušné aplikace se si je odamtud budou brát. „Pokud má člověk například zdravotní handicap, ztratí práci či má jiný nezaviněný problém, pak stát musí jeho potřeby zabezpečit. K tomu potřebujeme moderní IT systém s jednotnou údajovou základnou, abychom věděli, jakou pomoc konkrétní člověk opravdu potřebuje

ANALÝZA

a proč ji potřebuje či z jaké sociální skupiny pochází,“ zdůvodňoval tehdy zásadní změnu náměstek Šiška.

Problém byl, že to moc nefungovalo. Nové systémy byly spuštěny začátkem roku 2012, přičemž úřady práce po celé zemi hlásily obrovské problémy. Systémy reagovaly pomalu, dávky se místy vyplácely duplicitně, místy vůbec. Do této napjaté situace přišlo ze strany Nadacního fondu proti korupci (NPKF) miliardáře Karla Janečka trestní oznámení na ministra Drábka a náměstka Šišku pro podezření z porušení povinností při správě cizí věci. Napadán byl postup výběru nového hododavatele.

Krátkce nato přišlo i podání k antimonopolnímu úřadu, které rovněž inicioval Janečkův fond. Zatímco probíhalo šetření, přišla začátkem října na MPSV protikorupční policie a odvedla náměstka Šišku a tehdejšího šéfa IT Milana Hojera. Podle policie měli společnosti OKsystem nabídnout úplatek v podobě velké zakázky, když stáhne podání k antimonopolnímu úřadu. Později přibyla obvinění z poruše-

ní právomoci veřejného činitele. Mezitím se vyjádřil i samotný antimonopolní úřad, který řekl, že některé z dodatků k původní smlouvě mezi státem a společností Fujitsu jsou neplatné, proti čemuž se MPSV okamžitě odvolalo.

Odvolání bylo částečně úspěšné, ale ve výsledku jen oddálilo nevyhnutelný konec. Antimonopolní úřad totiž nakonec své původní rozhodnutí potvrdil a zakázal plnit podstatnou část smluvních ujednáni mezi ministerstvem a Fujitsu.

Na tento scénář se ministerstvo připravovalo a ještě loni v září nechal vládou schválit krizový plán, který počítal s tím, že jakmile antimonopolní úřad definitivně zruší smlouvu, uzavře s firmami Fujitsu a OKsystem nové dočasné smlouvy, aby měl systém kdó provozovat, a v mezičase připraví velké výběrové řízení, v němž kompletně přesoutěží všechny nutné systémy.

Jelikož si ale v posledních chvíli společnost Fujitsu stěžovala na antimonopolní úřad, nebyl takový postup možný a v kritické chvíli se ministerstvo chopilo poslední možné varianty – předat celou agendu společnosti OKsystem, která ji zajišťovala do konce roku 2011. Fujitsu totiž své aplikace jednoduše vypnula. To je ale velký problém, protože v aplikacích Fujitsu je obrovské množství dat, bez nichž systém dávek nemůže fungovat.

Řešení se zřejmě ukáže již v příštích dnech. Není totiž dost dobré možné, aby systém sociálních dávek přestal fungovat, protože jeho uživatelů jsou miliony a řada z nich je na tomto systému doslova existenčně závislá. Dá se navíc čekat, že MPSV podnikne nějaké právní kroky proti Fujitsu. Zevnitř ministerstva totiž zní řada stížností na chování firmy, zejména na vypnutí systémů, aniž by došlo k rádnému předání ministerstvu včetně zálohovaných dat, administrátorských práv a dalších součástí. dom

Trnitá cesta systému na výplatu dávek

2011

MPSV rozhodlo nahradit dosavadního dodavatele agentových systémů firmu OKsystem novým dodavatelem, společností Fujitsu a jejími subdodavateli (například Vítkovice IT Solutions). Město výběrového řízení volí úředníci dodatky k rámcové smlouvě mezi Fujitsu a ministerstvem vnitra z roku 2008.

začátek roku 2012

Nové systémy reagují pomalu, na úřadech práce vznikají fronty.

konec února 2012

Nadační fond proti korupci podává trestní oznámení na tehdejšího ministra práce Jaromíra Drábka a prvního náměstka Vladimíra Šišku kvůli podezření ze spáchání trestného činu povolenosti při správě cizí věci. MPSV reaguje výzvou NPFK, že se zástupci fondu mohou dostavit zkontovalovat dokumentaci k zakázkám. Fond nereaguje.

začátek dubna 2012

Nadační fond, respektive společnost Student agency svým jménem dává podání k antimonopolnímu úřadu s návrhem na zrušení zakázky.

začátek října 2012

Na MPSV přichází protikorupční policie a odvádí 1. náměstka Vladimíra Šišku a šéfa IT Milana Hojera kvůli podezření z trestného činu uplacení.

konec října 2012

Ministr Drábek rezignuje na funkci ministra, na jeho místo přichází Ludmila Müllerová.

konec února 2013

Antimonopolní úřad ruší sporné dodatky ke smlouvě mezi státem a Fujitsu. Zároveň ukládá ministerstvu vnitřní a práce a sociálních věcí pokutu půl milionu korun. Proti rozhodnutí se odvolávají oba resorty i Fujitsu.

červen 2013

Předseda ÚOHS Petr Rafaj ruší původní rozhodnutí úřadu a věc vrací k dalšímu prošetření.

srpen 2013

ÚOHS potvrzuje své rozhodnutí a ruší sporné dodatky ke smlouvě.

září 2013

Vláda projednává plán MPSV na dočasné zajištění systémů stávajícími dodavateli (Fujitsu a OKsystem) a přípravu velkého tendru na nové řešení.

přelom 2013/2014

Fujitsu a subdodavatelé odmítají služby z právních důvodů dál poskytovat. V „nouzovém režimu“ má všechny aplikace spravovat staronový dodavatel OKsystem.

Jaromír Drábek**Jaromír Drábek****Ludmila Müllerová****František Koniček****Ludmila Müllerová****Ludmila Müllerová****František Koniček**